

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження голови обласної
державної адміністрації

06.04.2021

№ 222

ПОЛОЖЕННЯ
про Запорізьку територіальну підсистему
єдиної державної системи цивільного захисту

I. Загальні питання

1. Це Положення визначає основи створення територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту (далі – територіальна підсистема), їх склад, завдання та рівні.

2. У цьому Положенні термін «територіальна підсистема» вживається у значенні складової частини єдиної державної системи цивільного захисту (далі – ЄДС ЦЗ), яка створюється у Запорізькій області і до якої входять ланки територіальної підсистеми, органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту (далі - ЦЗ), відповідні суб'єкти господарювання, які виконують завдання ЦЗ.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Кодексі цивільного захисту України, Положенні про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11.

3. Метою створення територіальної підсистеми є здійснення заходів щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій (далі - НС) у мирний час та в особливий період у Запорізькій області.

4. Завданнями територіальної підсистеми є:

1) забезпечення готовності органів управління та підпорядкованих їм сил ЦЗ до дій, спрямованих на запобігання і реагування на НС або небезпечні події;

2) організація та здійснення заходів щодо захисту населення і територій області від НС;

3) планування заходів ЦЗ;

4) організація та здійснення заходів із запобігання виникненню НС;

5) проведення рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків НС, організація життєзабезпечення постраждалого населення;

6) ліквідація наслідків НС або небезпечних подій;

7) проведення моніторингу і прогнозування виникнення НС та їх розвитку, визначення ризиків їх виникнення на території Запорізької області, оцінка соціально-економічних наслідків НС, визначення на основі прогнозних даних обсягу потреби в силах, засобах, матеріальних та фінансових ресурсах;

8) ліквідація медико-санітарних наслідків НС та епідемій, надання екстреної медичної допомоги постраждалим у зоні НС, здійснення заходів медичного забезпечення;

9) навчання населення щодо поведінки та дій у разі виникнення НС;

10) організація і проведення підготовки керівного складу та фахівців місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів ЦЗ;

11) здійснення заходів щодо створення та використання наявного фонду захисних споруд ЦЗ для укриття населення;

12) створення, збереження і раціональне використання резерву матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання і реагування на НС;

13) забезпечення сталого функціонування суб'єктів господарювання і територій в особливий період;

14) здійснення заходів щодо соціального захисту постраждалого населення;

15) інші завдання, визначені законом.

II. Керівництво та загальна структура територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ

1. Керівництво діяльністю територіальної підсистеми здійснюється головою Запорізької обласної державної адміністрації. Безпосереднє керівництво ланками територіальної підсистеми здійснюється посадовою особою, яка очолює орган, що створив таку ланку.

2. Територіальна підсистема складається з ланок, що утворюються: у міських територіальних громадах – відповідними міськими радами; у районах – районними державними адміністраціями.

Положення про ланку територіальної підсистеми за погодженням із Департаментом з питань цивільного захисту Запорізької облдержадміністрації затверджується органом, що її утворив.

3. До складу територіальної підсистеми та її ланок входять органи управління та підпорядковані їм сили ЦЗ, відповідні суб'єкти господарювання (додаток 1).

На структурні підрозділи органів місцевого самоврядування і територіальні підрозділи територіальних органів центральних органів виконавчої влади покладається виконання завдань, визначених Кодексом цивільного захисту України та відповідними Положеннями.

III. Органи управління та сили цивільного захисту територіальної підсистемою ЄДС ЦЗ

1. Управління територіальною підсистемою здійснюють:
 - на регіональному рівні – Запорізька обласна державна адміністрація, підрозділи з питань ЦЗ, які утворюються у її складі, Головне управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі - ГУ ДСНС України) у Запорізькій області;
 - на місцевому рівні – районні державні адміністрації, виконавчі органи міських рад, підрозділи з питань ЦЗ, які утворюються у їх складі, виконавчі органи селищних та сільських рад, підрозділи територіальних органів ГУ ДСНС України у Запорізькій області;
 - на об'єктовому рівні - керівник суб'єкта господарювання, а також підрозділи (посадові особи) з питань ЦЗ, які утворюються (призначаються) відповідно до законодавства.

2. У складі територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ функціонують постійно діючі органи управління ЦЗ, координаційні органи та сили ЦЗ.

3. Постійно діючими органами управління ЦЗ, до повноважень яких належать питання організації та здійснення заходів ЦЗ, є:
 - на регіональному рівні – Запорізька обласна державна адміністрація, Департамент з питань цивільного захисту населення Запорізької обласної державної адміністрації, ГУ ДСНС України у Запорізькій області;
 - на місцевому рівні – районні державні адміністрації, виконавчі органи міських рад, підрозділи (посадові особи) з питань ЦЗ, які утворюються у їх складі, виконавчі органи селищних та сільських рад, підрозділи ГУ ДСНС України у Запорізькій області;
 - на об'єктовому рівні – керівні органи підприємств, установ та організацій, а також підрозділи (посадові особи) з питань ЦЗ, які утворюються (призначаються) такими органами відповідно до законодавства.

4. Координаційними органами є:
 - на регіональному рівні – Запорізька регіональна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (далі – ТЕБ та НС);
 - на місцевому рівні – районні, міські, селищні комісії з питань ТЕБ та НС;
 - на об'єктовому рівні – комісії з питань НС підприємств, установ та організацій.Діяльність зазначених комісій провадиться відповідно до Положень про них.

5. Для забезпечення управління, координації дій органів управління та підпорядкованих їм сил ЦЗ, здійснення цілодобового чергування та забезпечення функціонування системи збору, оброблення, узагальнення та

аналізу інформації про обстановку в районах виникнення НС у територіальній підсистемі функціонують:

1) на регіональному рівні:

оперативно-чергова служба пункту управління голови Запорізької обласної державної адміністрації;

оперативно-чергова служба оперативно-координаційного центру ГУ ДСНС України у Запорізькій області.

З ними взаємодіють оперативно-чергові (чергові, диспетчерські) служби територіальних органів центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (у разі їх утворення).

2) на місцевому рівні:

чергові служби районних державних адміністрацій та виконавчих органів міських рад;

оперативно-чергові, чергові та диспетчерські служби територіальних органів центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (в яких вони створені).

3) на об'єктовому рівні:

чергові (диспетчерські) служби підприємств, установ та організацій (в яких вони створені).

6. Для забезпечення сталого управління територіальною підсистемою та її ланками і виконання функцій, передбачених на особливий період, використовується система пунктів управління відповідно до статті 72 Кодексу цивільного захисту України.

7. Для управління територіальною підсистемою використовується телекомунікаційна мережа загального користування та внутрішньообласна система оповіщення.

8. До сил цивільного захисту територіальної підсистеми належать:

підрозділи (частини) оперативно-рятувальної служби (аварійно-рятувальні служби - підрозділи ГУ ДСНС України у Запорізькій області та комунальні аварійно-рятувальні служби);

територіальні та об'єктові формування цивільного захисту Запорізької області;

спеціалізовані служби цивільного захисту Запорізької області;

сили цивільного захисту ланок територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Запорізької області.

До складу територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ входять територіальні спеціалізовані служби ЦЗ, що утворюються органами управління і суб'єктами господарювання.

Спеціалізовані служби ЦЗ провадять свою діяльність відповідно до Положення про спеціалізовану службу, що затверджується органом, суб'єктом господарювання, який утворив таку службу.

9. Облік сил цивільного захисту здійснює ГУ ДСНС України у Запорізькій області.

IV. Режими функціонування територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ

1. Залежно від масштабу і особливостей НС, що прогнозується або виникла, встановлюється один із таких режимів функціонування територіальної підсистеми:

- 1) повсякденного функціонування;
- 2) підвищеної готовності;
- 3) надзвичайної ситуації;
- 4) надзвичайного стану.

2. В умовах нормальної виробничо-промислової, радіаційної, хімічної, сейсмічної, гідрогеологічної, гідрометеорологічної, техногенної та пожежної обстановки та за відсутності епідемій, епізоотій, епіфітотій територіальна підсистема ЄДС ЦЗ функціонує в режимі повсякденного функціонування.

3. Підставами для тимчасового введення в області або в межах конкретної її території для територіальної підсистеми режиму підвищеної готовності є:
на регіональному рівні – загроза виникнення НС регіонального рівня;
на місцевому рівні – загроза виникнення НС місцевого рівня.

4. Підставами для тимчасового введення в Запорізькій області або в межах конкретної її території для територіальної підсистеми режиму НС є:
на регіональному рівні – виникнення НС, що класифікується як ситуація регіонального рівня;
на місцевому рівні – виникнення НС, що класифікується як ситуація місцевого рівня.

Рівень НС визначається відповідно до Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2004 року № 368.

5. Режим підвищеної готовності та режим НС в Запорізькій області або в межах конкретної її території вводиться:

- за рішенням голови Запорізької обласної державної адміністрації – на території області;
- за рішенням районних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування – на території відповідного району, міста обласного значення.

6. Основними завданнями, що виконуються територіальною підсистемою, є:

- 1) у режимі повсякденного функціонування:
забезпечення спостереження, гідрометеорологічного прогнозування та здійснення контролю за станом навколишнього природного середовища та

небезпечних процесів, що можуть призвести до виникнення НС на потенційно небезпечних об'єктах, об'єктах підвищеної небезпеки і прилеглих до них територіях, а також на територіях, на яких існує загроза виникнення геологічних та гідрогеологічних явищ і процесів;

забезпечення здійснення планування заходів ЦЗ;

здійснення цілодобового чергування пожежно-рятувальних підрозділів;

розроблення і виконання цільових та науково-технічних програм запобігання виникненню НС і зменшення можливих втрат;

здійснення планових заходів щодо запобігання виникненню НС, забезпечення безпеки та захисту населення і територій від таких ситуацій, а також заходів щодо підготовки до дій за призначенням органів управління та сил ЦЗ;

забезпечення готовності органів управління та сил ЦЗ до дій за призначенням;

організація підготовки фахівців ЦЗ, підготовка керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів щодо ЦЗ, навчання населення діям у разі виникнення НС;

створення і поновлення матеріальних резервів для запобігання виникненню НС, ліквідації їх наслідків;

організація та проведення моніторингу НС, визначення ризиків їх виникнення;

підтримання у готовності автоматизованих систем централізованого оповіщення про загрозу або виникнення НС;

2) у режимі підвищеної готовності:

здійснення оповіщення органів управління та сил ЦЗ, а також населення про загрозу виникнення НС та інформування його про дії у можливій зоні НС;

формування оперативних груп для виявлення причин погіршення обстановки та підготовки пропозицій щодо її нормалізації;

посилення спостереження та контролю за гідрометеорологічною обстановкою, ситуацією на потенційно небезпечних об'єктах, території об'єкта підвищеної небезпеки та/або за його межами, території, на якій існує загроза виникнення геологічних та гідрогеологічних явищ і процесів, а також здійснення постійного прогнозування можливості виникнення НС та їх масштабів;

уточнення (у разі потреби) планів реагування на НС, здійснення заходів щодо запобігання їх виникненню;

уточнення та здійснення заходів щодо захисту населення і територій від можливих НС;

приведення у готовність наявних сил і засобів ЦЗ, залучення у разі потреби додаткових сил і засобів;

3) у режимі НС:

введення в дію планів реагування на НС;

здійснення оповіщення органів управління та сил ЦЗ, а також населення про виникнення НС та інформування його про дії в умовах такої ситуації;

призначення керівника робіт з ліквідації наслідків НС та утворення у разі потреби спеціальної комісії з ліквідації наслідків НС;
визначення зони НС;
здійснення постійного прогнозування зони можливого поширення НС та масштабів можливих наслідків;
організація робіт з локалізації і ліквідації наслідків НС, залучення для цього необхідних сил і засобів;
організація та здійснення заходів щодо життєзабезпечення постраждалого населення;
організація та здійснення (у разі потреби) евакуаційних заходів;
організація і здійснення радіаційного, хімічного, біологічного, інженерного та медичного захисту населення і територій від наслідків НС;
здійснення безперервного контролю за розвитком НС та обстановкою на аварійних об'єктах і прилеглих до них територіях;
інформування органів управління ЦЗ та населення про розвиток НС та заходи, що здійснюються;

4) у режимі надзвичайного стану – виконання завдань здійснюється відповідно до Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану».

7. У період дії надзвичайного стану в разі його введення та в особливий період територіальна підсистема функціонує відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України та з урахуванням особливостей, що визначаються згідно із Законами України «Про правовий режим надзвичайного стану», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», іншими нормативно-правовими актами.

V. Планування діяльності єдиної державної системи цивільного захисту

1. Для організації діяльності територіальної підсистеми Запорізькою обласною державною адміністрацією розробляється план основних заходів ЦЗ Запорізької області на відповідний рік.

2. Для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків НС обласною та районними державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання із чисельністю працюючого персоналу більш як 50 осіб розробляються плани реагування на НС.

3. Функціонування територіальної підсистеми та заходи ЦЗ в особливий період здійснюються відповідно до планів ЦЗ на особливий період.

4. З метою організації заходів щодо ліквідації наслідків НС на об'єктах підвищеної небезпеки розробляються плани локалізації і ліквідації наслідків аварій на таких об'єктах.

5. Організаційно-методичне керівництво плануванням діяльності територіальної підсистеми здійснюють ГУ ДСНС України у Запорізькій області та Департамент з питань цивільного захисту населення Запорізької обласної державної адміністрації.

6. З метою організації взаємодії між органами управління та силами ЦЗ територіальної підсистеми, її ланок під час ліквідації наслідків конкретних НС зазначеними органами та силами відпрацьовуються плани такої взаємодії.

VI. Моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій

1. З метою забезпечення здійснення заходів у територіальній підсистемі щодо запобігання виникненню НС проводяться постійний моніторинг і прогнозування таких ситуацій.

2. Для проведення моніторингу і прогнозування НС створюється та функціонує система моніторингу і прогнозування НС у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

VII. Оповіщення та інформування про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій

1. Організація оповіщення про загрозу або виникнення НС здійснюється відповідно до положення, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

2. Органи управління цивільного захисту здійснюють збір, підготовку, аналіз, оброблення, зберігання та передачу інформації з питань ЦЗ та зобов'язані надавати населенню через засоби масової інформації оперативну та достовірну інформацію про загрозу виникнення та/або виникнення НС з визначенням меж їх поширення і наслідків, а також про способи та методи захисту від них.

Оприлюднення інформації про наслідки НС здійснюється відповідно до законодавства про інформацію.

Інформування з питань ЦЗ здійснюється за формами та у строки, встановлені Державною службою України з надзвичайних ситуацій.

VIII. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків

1. Керівництво проведенням аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у територіальній підсистемі під час ліквідації наслідків НС та управління силами ЦЗ, що залучаються до таких робіт, здійснює керівник робіт з ліквідації наслідків НС, який призначається та діє відповідно до статті 75 Кодексу цивільного захисту України.

Залежно від рівня НС керівником робіт з ліквідації наслідків НС призначається:

- 1) Запорізькою обласною державною адміністрацією у разі виникнення НС регіонального рівня – перший заступник або один із заступників голови Запорізької обласної державної адміністрації;
- 2) районною державною адміністрацією у разі виникнення НС місцевого рівня – один із заступників голови районної державної адміністрації;
- 3) виконавчим органом міської ради у разі виникнення НС місцевого рівня – один із заступників міського голови;
- 4) сільською, селищною радою у разі виникнення НС об'єктового рівня – сільський, селищний голова;
- 5) керівником суб'єкта господарювання у разі виникнення НС відповідного об'єктового рівня – керівник або один із керівників суб'єкта господарювання відповідно до затвердженого розподілу обов'язків.

2. Для координації робіт з ліквідації наслідків НС на регіональному рівні (в області), на місцевому рівні (у районах, містах, селищах) та на об'єктовому рівні (на об'єктах господарювання) у разі потреби утворюються спеціальні комісії з ліквідації наслідків НС.

Діяльність цих спеціальних комісій провадиться відповідно до Положень про такі комісії.

Рішення про утворення такої комісії приймає відповідно керівник територіальної підсистеми, її ланки або суб'єкта господарювання у разі виникнення НС відповідного рівня.

3. Для безпосередньої організації і координації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків НС утворюється штаб з ліквідації її наслідків, який є робочим органом керівника робіт з ліквідації наслідків НС.

Рішення про утворення та ліквідацію такого штабу, його склад приймає керівник робіт з ліквідації наслідків НС.

4. Основну частину робіт, пов'язаних з реагуванням на НС або усуненням загрози її виникнення, виконують сили ЦЗ підприємства, установи чи організації, де виникла така ситуація, з наданням їм необхідної допомоги силами ЦЗ адміністративно-територіальної одиниці, на території якої розташоване таке підприємство, установа чи організація, а також відповідними підрозділами ДСНС України, Міноборони, МВС, МОЗ тощо.

До виконання зазначених робіт насамперед залучаються сили ЦЗ центрального органу виконавчої влади, до сфери управління якого належить об'єкт, на якому сталася аварія, що призвела до виникнення НС, сили ЦЗ ланки територіальної підсистеми чи територіальної підсистеми на відповідній території.

Залучення сил ЦЗ до ліквідації наслідків НС здійснюється органами управління, яким підпорядковані такі сили відповідно до планів реагування на НС.

У разі потреби до ліквідації наслідків НС за рішенням керівника робіт з ліквідації наслідків НС залучаються додаткові сили ЦЗ.

Авіаційний пошук і рятування людей здійснюються суб'єктами забезпечення цивільного захисту відповідно до компетенції. Організація проведення авіаційного пошуку і рятування здійснюється ДСНС України.

Залучення сил ЦЗ до проведення заходів ЦЗ в особливий період здійснюється згідно з планами ЦЗ на особливий період.

5. Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи проводяться відповідно до порядку, що визначається інструкціями, правилами, статутами, іншими нормативно-правовими актами та нормативними документами щодо дій у НС.

6. До робіт з ліквідації наслідків НС, які виконуються в територіальній підсистемі та її ланках, можуть залучатися Збройні Сили України, інші військові формування та правоохоронні органи спеціального призначення відповідно до Конституції і законів України.

7. До робіт із запобігання виникненню НС та ліквідації їх наслідків можуть залучатися на добровільних або договірних засадах громадські об'єднання за наявності в учасників, які залучаються до таких робіт, відповідного рівня підготовки у порядку, визначеному керівництвом такого об'єднання або керівником робіт з ліквідації наслідків НС.

8. Сили ЦЗ, крім добровільних формувань ЦЗ, укомплектовуються персоналом (кадрами) та забезпечуються засобами ЦЗ з урахуванням необхідності проведення робіт у автономному режимі протягом не менше трьох діб.

ІХ. Взаємодія органів управління територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ та сил цивільного захисту

1. В територіальній підсистемі та її ланках з метою своєчасного запобігання і ефективного реагування на НС організується взаємодія з питань:

визначення органів управління, які безпосередньо залучаються до ліквідації наслідків НС, склад і кількість сил (засобів) реагування на них;

погодження порядку здійснення спільних дій сил ЦЗ під час ліквідації наслідків НС з визначенням основних завдань, місця, часу і способів їх виконання;

організації управління спільними діями органів управління та сил ЦЗ під час виконання завдань за призначенням;

всбічного забезпечення спільних заходів, що здійснюватимуться органами управління та підпорядкованими їм силами ЦЗ, в тому числі взаємного надання допомоги транспортними, інженерними, матеріальними, технічними та іншими засобами.

2. Залежно від обставин, масштабу, характеру та можливого розвитку НС на регіональному, місцевому та об'єктовому рівні взаємодія організовується між територіальними органами центральних органів виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, їх силами, а також суб'єктами господарювання.

3. З метою запобігання виникненню НС, мінімізації їх можливих наслідків, організації узгодженого реагування сил ЦЗ на небезпечні події та НС між оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій (у разі їх створення) і оперативно-черговими службами ДСНС України регіону організується обмін інформацією про загрозу або виникнення НС та хід ліквідації її наслідків у сфері відповідальності відповідної чергової служби.

4. Взаємодія під час здійснення заходів щодо запобігання виникненню НС та/або ліквідації їх наслідків організовується через спеціально призначені оперативні групи або представників відповідних центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, які залучаються до здійснення таких заходів. Повноваження зазначених оперативних груп або представників визначаються відповідними центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування.

Х. Забезпечення фінансування єдиної державної системи цивільного захисту

Забезпечення фінансування територіальної підсистеми та її ланок здійснюється за рахунок коштів обласного та місцевих бюджетів, коштів суб'єктів господарювання, інших не заборонених законодавством джерел.

В.о. директора Департаменту
з питань цивільного захисту населення
облдержадміністрації

Андрій БУЛАВІНОВ